

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2024-437

22.5.2024

Gjensidige Forsikring ASA

Bygning - innbo (kombinert)

Skader forårsaket av mus – reisekostnader – erstatningsoppgjør.

Sikrede meldte om skader påført av mus, hvorpå foretaket konkluderte med at det forelå en dekningsmessig skade. Foretaket mottok først en kalkyle fra R., og mente at denne var basert på eventuell totalskade. Ettersom hytta ikke var totalskadet, justerte foretaket kalkylen og sendte erstatningsoppgjør til sikrede. Sikrede mente imidlertid at kalkylen fra R. måtte legges til grunn, og at foretaket ikke kunne gjøre slike revisjoner av kalkylen. Foretaket på sin side mente imidlertid at sikrede ikke hadde dokumentert høyere kostnader enn det foretaket hadde lagt til grunn. Nemnda kom til at den reviderte kalkylen måtte legges til grunn, men at sikrede hadde krav på reisekostnader tilsvarende det som fremkom av den opprinnelige kalkylen fra R.

Saksfremstilling

Saken gjelder erstatningsoppgjøret etter skader på fritidsbolig påført av mus.

Sikredes forsikring har følgende regulering:

Etter en erstatningsmessig skade dekkes i tillegg utover forsikringssummen

- **Feriegaranti** – kompensasjon for at egen hytte ikke kan benyttes – inntil kr 50 000

I stedet for Forsikringsavtaleloven § 6-1 gjelder:

(...)

Hvordan erstatningen blir beregnet

Erstatningen fastsettes til hva det vil koste Gjensidige å

- reparere/utbedre bygningen til tilsvarende eller vesentlig tilsvarende som før skaden, eller
- å gjenoppføre tilsvarende bygning

Gjensidige bestemmer hvilket av disse alternativene som skal benyttes, hvilken reparatør/leverandør som velges og om skaden gjøres opp som kontanterstatning.

Dersom det ikke kan dokumenteres med faktura at håndverker/arbeidskraft er betalt, erstattes arbeidspenger med 70 % av timesats eks. mva. etter kalkyle utført av Gjensidiges taksmann/leverandør. Timesats for øvrige arbeider er kr. 300.

Kontanterstatning kan ikke overstige det beløp Gjensidige skulle ha betalt for reparasjon eller gjenanskaffelse.

(...)

Feriegaranti – kompensasjon for at egen hytte ikke kan benyttes

Kompensasjon for at egen hytte ikke kan benyttes i reparasjonsperioden. Erstatningen regnes fra skadedagen til reparasjon/gjenoppføring har skjedd, eller normalt kunne ha skjedd. Erstatningen skal settes til markedsleie for tilsvarende hytte i tilsvarende område, og er begrenset til kr. 50 000.

Sikrede meldte 3.10.22 om skade på fritidsbolig som følge av mus. Foretaket rekvirerte A. for befarings, som fant sted den 7.10.22. Foretaket bekreftet dekning på bakgrunn av skaderapporten med unntak av utgifter av forebyggende karakter.

R. ble rekvirert for utarbeiding av skaderapport og kalkyle, som forelå 20.10.22 og ble oversendt sikrede 14.11.22. Kalkylen var basert på hvilke utgifter R. ville hatt dersom de skulle utført arbeidet, og ved eventuell totalskade. Rapporten uttalte bl.a.:

Spesielle betingelser: Informasjon om skaden generelt

Korrekt reiselengde er ca. 40km hver veg til nærmeste parkering på fjellet

Man må gå ca. 15-20 minutter før man bruker 15-20 minutter på å ro over en innsjø for å komme til hytta. (hver veg)

Bompenger for å kjøre opp fjellet. 50kr per tur/retur. (ved å belaste kort til fører)

Må nyttes helikopter til å frakte opp materialer og utstyr. est 30000kr (2-4turer)

Reise i tid t/r med ventetid på ferge ca. 3,5t per arbeidsdag. Derfor blir det kortere arbeidsdager om overtid ikke skal utløses.

Leige av båt med ft est 3000kr

Ikke vann eller strøm på hytta utløser betalt matpause. (ikke mulig å sette opp brakkerigg)

Leige av lagerplass hos ft på fjellet i eget frittstående bygg est 2500kr

Ferge ... - ...

Man må være 2 personer som jobber ilag til enhver tid, da det ikke er mobildekning i området. Dette med tanke på HMS.

Førstehjelpsstasjon burde settes opp ved oppstart av jobben for å sikre tilgang på nødvendig utstyr ved skade.

Ikke mulig å varme opp hytte annet enn ved gassovn eller vedfyring, evt. ved bruk av aggregat

Pga. museekskrement må man bruke engangsdress og og maske på hele rivedelen av jobben

Etter justering av kalkylen sendte foretaket 19.1.23 erstatningsoppgave pålydende kr 306 693.

Etter ny revisjon ble det 10.2.23 oversendt ny erstatningsoppgave pålydende kr 304 650.

Sikrede bestred kontantoppgjøret og krevde kostnadene som fremgikk av R. sin kalkyle, dvs. kr 681 293. Foretaket informerte 16.2.23 om at oppsettet sikrede mottok fra R. ikke var et kontantoppgjør. Ettersom sikrede ikke var fornøyd med foretakets tilbud, ønsket det å gjøre ny vurdering.

Foretaket rekvirerte deretter T. for å befare skaden, og det ble 7.3.23 utarbeidet ny skaderapport og kalkyle. Av skaderapporten fremgikk det at det måtte regnes med helikopter for frakt av utstyr og materiell. Det fremgikk videre av kalkylen at helikoptertransport og bompenger var medtatt i beregningen. Ny erstatningsoppgave pålydende kr 353 389 med revidert kalkyle ble utsendt 22.3.23 med følgende informasjon:

Utlegg for merverdiavgift refunderes i hht. kalkyle når betalt faktura legges frem, og du er forpliktet til å betale denne avgiften i henhold til Lov om merverdiavgift

Vi viser til erstatningsreglene for bygning. Dersom du velger å utføre reparasjonen selv eller at det ikke kan dokumenteres at håndverker er benyttet, erstattes arbeidspenger med 75% av timesats eks. mva. etter kalkyle utført av Gjensidiges takstmann/leverandør. Timesats for øvrige arbeider er kr 300,-.

Foretaket sendte 10.3.23 sikrede brev om dekning for kostnader for feriegaranti pålydende kr 40 000. Foretaket har i ettertid informert om at det ble utbetalt kr 50 000 for feriegaranti.

Sikrede informerte 3.4.23 at han ikke kunne akseptere erstatningstilbudet og ba bl.a. om bakgrunnen for differensen mellom de ulike kalkylene i saken.

Foretaket svarte 13.4.23 at fritidsboligen ikke var betegnet som totalskadet, ettersom konstruksjonen ikke var svekket. Sikrede ønsket da å få erstatningen utbetalt som kontantoppgjør utbetalt uten moms. Erstatningsoppgjøret ble også lavere enn kalkylen fra R. ettersom

fritidsboligen ikke var totalskadet.

Foretaket informerte 26.4.23 om at dersom erstatningssummen som ble tilbudt den 22.3.23 ikke ble akseptert, forbeholdt det seg retten til å utbedre skadene.

Sikrede krever dekning for skader som følge av mus i henhold til kalkylen fra R. Det følger av fal. § 6-1, som er tvingende, jf. § 2-1, at sikrede har krav på "full erstatning for sitt økonomiske tap". Foretaket har valgt kontantoppgjør og har valgt å sette oppdraget til R. Sikrede anfører at kalkylen omfatter de faktiske reparasjonskostnader for hele hytta, og ikke en eventuell gjenoppføring. Reisekostnadene som er lagt til grunn i R. sin kalkyle, dokumenterer at reisekostnadene er større enn det foretaket har lagt til grunn i erstatningsoppgjøret. Sikrede anfører videre at foretaket ikke kan foreta erstatningsutmåling med å bruke deler av kalkylen fra R., sette deler av arbeidet til egeninnsats og ta ut reisetid. Det gir en utvelging av premisser som ikke gir full erstatning, og er i strid med vilkårene. Videre anfører sikrede at foretaket ikke har utbetalt kr 50 000 i feriegaranti, slik det har anført.

Sikrede anfører også at det fremdeles løper renter på erstatningskravet.

Forsikringsforetaket avviser ytterligere ansvar og anfører at erstatningsoppgjøret er korrekt. Dersom det ikke kan dokumenteres med faktura at håndverker/arbeidskraft er betalt, erstattes arbeidspenger med 75 % av timesats eks. mva. etter kalkyle utført av foretakets taksmann/leverandør. Timesats for øvrige arbeidere er kr 300. Kontanterstatning kan ikke overstige det beløp som foretaket skulle ha betalt for reparasjonen. Skaden anses som partiell skade, og ikke totalskade. Det er videre gjort unntak for oppgraderinger og forbedringer da dette ikke er å anse som dekningsmessig under forsikringsavtalen.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretakets erstatningsoppgjør er korrekt.

Sikrede anfører at skaden skal erstattes etter fal. § 6-1 første ledd:

Når ikke annet er bestemt i forsikringsavtalen, har sikrede krav på full erstatning for sitt økonomiske tap.

Videre har sikrede vist til fal. § 2-3 og anført at fal. § 6-1 er ufravikelig. Fal. § 2-3 første ledd lyder slik:

Når ikke annet er sagt, kan bestemmelsene i tredje del ikke fravikes til skade for den som utleder rett mot forsikringsforetaket av forsikringsavtalen

Bestemmelsene i lovens tredje del kan etter fal. § 2-3 fravikes når dette følger av bestemmelsen selv. Fal. § 6-1 om full erstatning gjelder bare "når ikke annet er bestemt i forsikringsavtalen". Paragraf 6-1 er derfor deklatorisk, og foretaket står fritt til å avtale noe annet. Det fremgår av s. 32 i forsikringsavtalen at fal. § 6-1 er fraveket. Erstatningen skal derfor beregnes slik det fremgår av forsikringsavtalen.

Nemnda forstår sikrede slik at han krever erstatning i henhold til den første kalkylen fra R., som utgjorde ca. kr 681 000, og ikke kalkylen datert 22.3.23 pålydende kr 353 389. Nemnda forstår situasjonen slik at den første kalkylen gjelder styrt utbedring, mens den andre gjelder kontantoppgjør. Foretaket har forklart at den første kalkylen var en innledende og ikke godkjent kalkyle. Kalkylen gjaldt "bergningsoppsett" og forutsatte at R. skulle utføre arbeidet. Sikrede ønsket imidlertid et kontantoppgjør, og da blir oppsettet et annet. Et "bergningsoppsett" lister opp alle arbeidsoppgaver og priser slik disse ville bli utført om reparasjonen ble gjennomført som styrt utbedring av foretakets samarbeidspartner. Ved omgjøring til kontantoppgjør blir utgangspunktet lavere bl.a. fordi momsen i utgangspunktet trekkes ut. Det samme gjelder kostnader som ikke påløper hvis sikrede ikke utfører reparasjon, men slike kostnader dekkes likevel i etterkant i den

utstrekning de blir utført. De to kalkylene er derfor ikke sammenlignbare fordi de gjelder forskjellig oppgjørsmetode. Utgangspunktet må derfor være at et "bergningsoppsett" ikke gir grunnlag for et krav om kontantoppgjør med mindre det er gitt et bindende tilbud om bergningsoppsett også for et slikt oppgjør.

Kalkylen fra R. ble sendt ut 14.11.22 da sikrede sønn tok kontakt med foretaket med diverse spørsmål som saksbehandleren ikke kunne svare på. Oppsettet gir en kalkyle over reparasjonskostnader, og er oversendt sammen med et brev som sier "Sender kopi av kalkyle vi har mottatt i saken". Dette fremstår ikke som et tilbud fra foretaket. Det er uklart for nemnda hva som ble sagt i telefonsamtalen, men foretakets notat fra samtalen om at saksbehandleren ikke kunne svare på spørsmål, og at foretaket måtte ta kontakt med sikrede tilsier at det ikke dreide seg om et bindende tilbud uavhengig av hvilken oppgjørsmetode som skulle benyttes.

Foretaket har for øvrig forklart at det ikke er uvanlig at kalkyler justeres. Sikrede anfører at foretaket ikke kan endre en kalkyle, og at dette er i strid med vilkårene og fal. § 6-1 annet ledd. Nemnda kan ikke se noe grunnlag for en slik anførsel med mindre kalkylen legges inn i et bindende tilbud. Fal. § 6-1 annet ledd er som nevnt ikke anvendelig i denne saken. Sikrede er heller ikke tjent med at en innledende kalkyle skal være bindende for foretaket. Det er ikke uvanlig at slike kalkyler økes under saksbehandlingen, og endring vil da være til sikredes fordel. Det er heller ikke korrekt som sikrede anfører at endring i kalkylen medfører at sikrede ikke får full erstatning. Kalkylen endres nettopp for å sikre at den gir dekning for sikredes reelle økonomiske tap, verken mer eller mindre, jf. nedenfor. I dette tilfellet forstår nemnda saken slik at kalkylen er endret fra styrt utbedring til kontantoppgjør, som medfører forskjellig beregningsopplegg og derfor ikke er direkte sammenlignbare.

Foretaket har videre forklart at den innledende kalkylen ble endret fordi foretaket rekvirerte en takstmann med mer omfattende kunnskap og erfaring for taksering av bygningsskader, og at første takstmann "ikke har utført arbeidet med kalkulering etter erstatningsregler". Det er noe uklart for nemnda hva dette betyr, men foretaket har også forklart at det er gjort fradrag for oppgraderinger. Nemnda peker på at sikrede etter fal. § 4-10 har en tapsbegrensningsplikt, og at dersom det dokumenteres at skadene kan repareres på en rimeligere måte enn det som fremgår av en innledende kalkyle, må sikrede akseptere dette. Med mindre sikrede kan dokumentere feil ved den siste kalkylen, må derfor denne legges til grunn for oppjøret.

Sikrede anfører at foretaket ikke kan ta ut reisetid av erstatningsberegningen. Det dreier seg om en fjellhytte, og det fremgår av kalkylen fra R. at det er behov for helikopter for å frakte materialet opp. Sikrede mener derfor at reisekostnader er en naturlig del av reparasjonen og dekkes av forsikringen.

Foretaket har forklart at "grunnlaget for differansen" mellom "bergningsoppsettet" og kontantoppgjøret "er høye reisekostnader som når nesten opp til mellomlegget". På forespørsel uttaler foretaket videre at reisetiden ikke "fremkommer tydelig i kalkylen" datert 22.3.23, slik at foretaket "velger i denne saken å legge reisetiden som fremkommer i vedlegg 3 til grunn for oppgjør om reisetid". Nemnda forstår dette slik at vedlegg 3 refererer til R.s opprinnelige kalkyle, og at reisetid/kostnader vil utbetales etter denne kalkylen i den utstrekning kostnadene påløper. Det er uklart for nemnda hva differansen mellom de to kalkylene da blir.

Sikrede anfører at foretaket ikke kan omgjøre konkret arbeid til egeninnsats.

Vilkårene sier at:

Dersom det ikke kan dokumenteres med faktura at håndverker/arbeidskraft er betalt, erstattes arbeidspenger med 70 % av timesats eks. mva. etter kalkyle utført av Gjensidiges taksmann/leverandør.

Timesats for øvrige arbeider er kr. 300.

Nemnda forstår dette slik at poster som ved styrt utbedring kalkuleres som pris på et utført arbeid, ved kontantoppgjør hvor reparasjon ikke foretas, dekkes med arbeidspenger som utgjør 70 % av den timeprisen Gjensidige måtte betale til sin samarbeidspartner eks. mva. Det er derfor ikke tale om å gjøre om konkret arbeid til egeninnsats, men om å verdsette en skade som ikke repareres. Nemnda forstår videre vilkårene slik at dersom sikrede faktisk foretar en reparasjon, dekkes fakturabeløpet inkludert mva.

Vilkårene sier her at kontanterstatning ikke kan overstige det beløp foretaket skulle ha betalt for reparasjonen. Nemnda peker på at sikrede i et kontantoppgjør etter fal. § 4-10 må akseptere billigste reparasjonsalternativ, men at sikrede ikke kan være bundet av prisene foretaket kan oppnå dersom denne prisen ikke er mulig å oppnå for sikrede. I denne situasjonen må foretaket velge styrt utbedring for å få de gunstigste prisene.

Sikrede krever dekning for renter. Foretaket har akseptert å dekke renter etter fal. § 8-4.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis delvis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Terje Løyning (bransjerepresentant) og Fanny Helle (forbrukerrepresentant).